

Vraag van het jaar

Aan de auteurs van dit nummer.

Welke wetenschappelijke publicatie uit 2009 heeft het meeste indruk op u gemaakt?

Aan Peter van Bergeijk

Hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

De wereldhandelsmonitor van het CPB. Het is opmerkelijk als Nederlands onderzoek geciteerd wordt in de *Economic Outlook* van het IMF en wanneer de OESO prognoses herziet onder verwijzing naar Hollandse cijferkunst. We hebben de handelsmonitor van het CPB het afgelopen jaar in veel voetnoten zien opduiken en ook heel geprononceerd in de *flagship*-publicatie van de toonaangevende internationale instellingen. Terecht, want de wereldhandelsmonitor was de eerste publicatie die de ineenstorting van de wereldhandel indiceerde en de verslaglegging over bevindingen en methoden is een prima staaltje werk. Het zijn koele cijfers die het CPB produceert en die nog tot veel analyse aanleiding zullen geven, maar het zijn ook cijfers die een zeer ingrijpend en boeiend economisch fenomeen op dramatische wijze tonen.

Aan Philip Hans Franses

Hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Dat is zonder twijfel de publicatie van het CPB met de voorlopige ramingscijfers 2009 en 2010 op 17 februari 2009. Ik was vlak daarvoor gevraagd om in de RTL-Z-studio commentaar te geven op die aanstaande cijfers, en om 7 uur in de ochtend vertrok ik naar Hilversum. Het was die dag slecht weer, flinke slagregens, maar de files vielen mee. Om 8 uur werd ik in de auto gebeld of ik niet wat eerder al in Hilversum kon zijn, en jawel, ik reed net het Mediapark op. Om 8.30 uur zat ik in de studio, en om iets voor 9.30 uur kreeg ik de laatste cijfers

van het CPB in handen, en ik zag meteen dat de wereldhandel flink laag werd ingeschat en dat gaf natuurlijk een deuk in het Nederlandse bbb. In een interview vooraf gaf ik mijn eerste indruk van wat Teulings dadelijk zou gaan zeggen, en toen was het wachten op wat komen ging. Teulings verscheen, samen met Balkenende, en de gezichten stonden op somber. De Nederlandse economie zou met 3,5 procent krimpen, en zo het zich daar nu laat aanzien, Teulings krijgt gelijk.

Aan Gabe de Bondt

Principaal econoom bij de Europese Centrale Bank.

Het jaar 2009 zal niet snel vergeten worden en de boeken in gaan als het jaar van de ergste financiële en economische crisis sinds de Grote Depressie. Was het economisch gezien dit jaar alleen maar ellende? Ik denk het niet. De crisis heeft namelijk nu al positief bijgedragen aan het aanscherpen van de economische theorie en praktijk. Een mooi voorbeeld hiervan is een conferentie-essay van Robert Gordon: *Is modern macro or 1978-era macro more relevant to the understanding of the current economic crisis?* (artikel gepresenteerd op het *International Colloquium on the History of Economic Thought* in São Paulo, Brazilië). Hij argumenteert dat de moderne macro-economie (lees: dynamische stochastische algemene evenwichtsmodellen) te veel micro bevat en niet genoeg macro. Naast een pleidooi voor een terugkeer naar de macrobasis trekt hij ook frappante parallellen tussen de 2007-09 crisis en de Grote Depressie. Een ander effect van de crisis is dat het onze sociaaleconomische normen en waarden beïnvloedt. Twijfelt u eraan of 2009 uw economische meningen heeft veranderd? Lees dan het discussierapport van

recession: beliefs and the macroeconomy, (IZA discussiedocument nr 4365).

Aan Arjen van Witteloostuijn

Hoogleraar aan de Universiteit van Antwerpen.

Het boek dat het afgelopen jaar op mij de meeste indruk heeft gemaakt, is een boek dat ik niet heb gelezen en waarvan ik mij de auteur noch de titel kan herinneren. In het boek wordt gezocht naar een antwoord op de vraag wat succesvolle van mislukte wereldrijken onderscheidt. Het Romeinse Rijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten zijn het gelukt om lange tijd de wereld te domineren, terwijl bijvoorbeeld Duitsland, Frankrijk en Spanje jammerlijk faalden. Hoe beroemd Hitler, Karel V, Philips II, Lodewijk XIV en Napoleon ook zijn, uiteindelijk zijn zij geen van allen erin geslaagd dat gedroomde wereldrijk te creëren. In het boek worden zeven succesverhalen opgevoerd. De Republiek der Zeven Verenigde Provinciën in de Gouden Eeuw is één van deze zeven. Ondanks de ceremoniële executies van Johan van Oldenbarneveldt en de gebroeders Cornelis en Johan de Wit wordt dat oude Nederland opgevoerd als een schoolvoorbeeld van een tolerante natie.

Aan Eelke de Jong

Hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Van de in 2009 gepubliceerde academische werken heeft het boek *This time is different: eight centuries of financial folly* van Carmen Reinhart en Kenneth Rogoff op mij de meeste indruk gemaakt. Het boek bevat een schat aan gegevens over acht eeuwen van financiële crises. Ik ben onder de

indruk van de aanhoudendheid waarmee deze gegevens, vooral naar mijn indruk door Carmen Reinhart, zijn verzameld.

Mij spreekt deze benadering veel meer aan dan de narratieve aanpak van Charles Kindleberger in zijn *Manias, panics, and crashes*. Eerlijk gezegd ben ik daar nooit goed doorheen gekomen. Telkens voelde ik me een stomme-ling dat ik al weer vergeten was wat er allemaal misging bij de beurscrisis in Hamburg van 1857. De aanpak van Reinhart en Rogoff geeft de lezer veel meer mogelijkheden om onderbouwd de rode draad vast te houden. Waarschijnlijk is mijn voorkeur ook ingegeven door het feit dat ik het in grote lijnen met deze auteurs eens ben. In het ontstaan van crises zijn vaak dezelfde mechanismen te herkennen. Denk dus nooit dat deze tijd fundamenteel anders is.

Aan Bas ter Weel

Sectorhoofd bij het Centraal Planbureau.

Het artikel *Firm-specific human capital: a skill-weights approach* van Edward Lazear in de *Journal of political economy* (117(5), 914–940).

Werkgevers zijn in crisistijd terughoudend in het ontslaan van werknemers, omdat ze bang zijn kapitaal te verliezen dat later weer nuttig is. De deeltijd-WW is daarom in het leven geroepen. Zulke maatregelen hebben voor- en

nadelen, waarover veel is gezegd, maar zijn bovenal ouderwets. Het gaat in de moderne economie om taken, niet om banen. Iedere medewerker heeft taken toebedeeld gekregen, waarin hij zo goed mogelijk functioneert. Bedrijven wegen vaardigheden en taken, waarbij verschillende bedrijven anders wegen. Het is dan ook niet vreemd dat bedrijven voor training willen betalen, ook al zijn de vaardigheden die worden opgedaan ook in andere bedrijven nuttig. Daarnaast impliceert deze benadering dat marktomvang voor een taak en het aanbod van vaardigheden lonen bepalen. Hierdoor kunnen grote loonverschillen ontstaan tussen beroepen die op het oog slechts kleine verschillen in het takenpakket hebben. Deze manier van kijken leidt ertoe dat een sectorale of beroepsmatige benadering van de markt voor training en flexibiliteit hoognodig aan verandering toe is.

Aan Jasper de Jong en Johan Verbruggen

Wetenschappelijk medewerker en afdelingshoofd bij het Centraal Planbureau.

Is modern macro or 1978-era macro more relevant to the understanding of the current economic crisis? van Robert Gordon (Northwestern University) heeft op mij dit jaar de meeste indruk gemaakt. De auteur is enigszins gefrustreerd over het feit dat in de afgelopen dertig jaar de tot dan toe gangbare, grootschalige econometrische macromodellen, door hem 1978-era macro genoemd, in de wetenschappelijke wereld volledig zijn afgeserveerd. In moderne macro, met geavanceerde dynamische stochastische algemene evenwichtsmodellen als paradepaardjes, ligt de focus op wiskundige en theoretische hoogstandjes, uitgaande van gestileerde micro-economische principes en rationele verwachtingen. Gordon, hierin gesteund door grootheden als Mankiw, Buiters en Krugman, vindt die moderne macromodellen te abstract en onvoldoende toegesneden op de realiteit. Deze uiterst complexe modellen kennen, in tegenstelling tot de traditionele modellen, in het algemeen bijvoorbeeld geen werkloosheid en geen acceleratormechanisme bij de investeringen. Het basisprobleem is volgens Gordon dat moderne macro-economie te veel micro en te weinig macro bevat. Daar ben ik het volledig mee eens en het is nu eenmaal heerlijk om wetenschappelijke artikelen te lezen die overeenkomen met je eigen intuïtie en ... frustratie.

De wereld volgens Ottow:

Colofon

ESB signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast om beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie.

Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

ESB-redactie

Hoofdredacteur: Albert Jolink
Redacteuren: Mark Dijkstra, Gelijk Werner
Redactiemedewerker: Roxanne Korhals
Bureauredactie: De Twee Hanen v.o.f.
Redactiesecretariaat: Carla van der Meulen
Uitgever: Roel Langelaar

Commissie van Redactie

P. Kooreman, W.T.M. Molle (voorzitter),
E.J.J. Schenk, L.L.G. Soete,
C.N. Teulings, H.A.A. Verbon, H. Verbruggen

Redactieadres

Postbus 20025
2500 EA Den Haag
tel. (070) 378 92 37
fax (070) 799 98 40
esb@sdu.nl
www.esbonline.nl

Kopij

Auteursaanwijzingen staan op internet:
www.esbonline.nl. Gelieve kopij elektronisch
aan te leveren op het redactieadres.

Abonnementen

Sdu Klantenservice, Postbus 20014,
2500 EA Den Haag, tel. (070) 378 98 80,
fax (070) 378 97 83, sdu@sdu.nl. Tarieven
voor Nederland en België incl. btw: bedrijven
en instellingen € 259,70, particulieren
€ 126,14, studenten € 29,15.

Losse nummers

€ 8,53 incl. btw en portokosten.
Losse nummers van ESB zijn te
bestellen via Sdu Klantenservice,
tel. (070) 378 98 80, fax (070) 378 97 83,
sdu@sdu.nl.
ESB verschijnt ook online (www.esbonline.nl).

Advertentieverkoop

Product- en Personeelsadvertenties:
Soenith Chaturi, tel. (070) 378 07 04,
fax (070) 799 98 79.
E-mail: s.chaturi@sdu.nl

Basisvormgeving en artdirection: Fliinc.Design
Opmaak: Jacques van Schie
Illustratie: Shutterstock: Brendan Howard en
Knud Nielsen
Cartoon: Roel Ottow
Foto's: Robert Goddijn, Arenda Oomen,
Hollandse Hoogte / Okhuizen
Druk: De Groot Drukkerij bv
ISSN 0013-0583

ESB is een uitgave van Sdu Uitgevers.
ECORYS Nederland BV is houder van de merk-
naam ESB (Economisch Statistische Berichten).
ESB werkt samen met de Koninklijke Vereniging
voor de Staatshuishoudkunde.

HO
PRINT

Sdu UITGEVERS